

Gerard Gorman: Birding in Eastern Europe (knižní recenze)

vydal WildSound (Norfolk, UK), 2006. 282 str., cena 19.99 GBP. ISBN-10 1 8986 6507 9.

Josef Chytil¹⁾

¹⁾Ornitologická stanice, Muzeum Komenského v Přerově, Horní nám. 7, 750 11 Přerov;
chytil@prerovmuzeum.cz

Neprávem zapadá publikace, resp. publikace, o které mnoho čtenářů (ornitologů/birdwatcherů) u nás neví. Škoda, protože podává velmi srozumitelným, přístupným způsobem základní informace o nejvýznamnějších ornitologických lokalitách 11 států střední a východní Evropy (Bulharsko 25, Chorvatsko 20, Česko 20, Estonsko 25, Maďarsko 22, Litva 20, Lotyšsko 20, Polsko 22, Rumunsko 25, Slovensko 20 a Slovinsko 20). Tyto státy jsou pro naše ptáčkaře pořád ještě nejčastějším cílem výletů za ptáky, protože jsou nejdostupnější a pořád ještě mají co nabízet. Vždyť k nás ještě nebyl na Hortobágy, v dunajské deltě a nebo na mokřadech Bierbzy?

Kniha je v prvé řadě unikátní v tom, že autor velkou část z uvedených lokalit sám navštívil – tudíž zde uvádí i vlastní zkušenosti, dojmy a doporučení. Od roku 1980 podnikl na tyto lokality přes 400 exkurzí. Každá země je uvedena přehlednou mapkou s očíslovanými lokalitami, krátkým obecným úvodem o zemi (všechny údaje jsou zaměřené na využití při případné návštěvě za účelem pozorování ptáků, tudíž nechybí např. kapitola cestování v zemi), význam země pro ptáky, co lze v jaké sezoně vidět a jak je významná, nejvýznamnější biotopy a také zákonná ochrana. Úvod je u každé země zakončen kontaktem na místní ornitologickou společnost (partnera BirdLife International), její webové stránky a také kontaktem na místní faunistickou komisi. U každé lokality je potom znovu schematický náčrtek její lokalizace ve státě, zeměpisné souřadnice, základní charakteristika, doporučené období roku k návštěvě, vybrané druhy, způsob jak se na lokalitu nejlépe dostat, a ve vybraných případech i náčrtek (velmi schematický a velmi přehledný) lokality. Každá lokalita je zakončena krátkým autorovým

doporučením, kdy a za jakým účelem ji nejlépe navštívit. U všech vyjmenovaných států začíná výčet jejich míst pro pozorování ptáků hlavním městem – velmi často totiž nastává situace, že zemi navštíví ptákozpytec za úplně jiným účelem (často např. konference), a zůstává mu několik hodin času, které by rád strávil pozorováním ptáků. A hlavní města k tomu často nabízejí netušené možnosti – jen je třeba o nich vědět. Vynikající pomůckou pro zájemce o pozorování konkrétního druhu je v závěru knihy podrobný druhový index. Ten obsahuje všechny druhy ptáků uvedené v knize, zkratky států a pod nimi číselné kódy lokalit, na kterých je druh zmíněn. Kniha je doprovázena nádhernými, jednoduchými pérovkami mladého, již ale renomovaného maďarského kreslíře Szabolcse Kókaye. Na poslední straně knihy je kodex birdwatchera: i ten by stál v případě některých našich ptáčkařů za důkladné prostudování! Na obou záložkách přebalu knihy jsou potom vysvětlivky použitých symbolů.

Kniha je nesmírně čtivá (autor je původně učitelem angličtiny), psaná velmi přístupnou angličtinou, dokáže se v ní ale orientovat i člověk angličtiny neznalý. V textu jsou používány pouze anglické názvy ptáků, ale po ruce je výše zmíněný druhový index, kde jsou vedle názvů anglických uvedeny důsledně i názvy latinské. V textu jsou navíc důsledně používány místní názvy včetně dialekty – viz např. České Budějovice, Třeboňsko apod. Na knize je patrná vyváženost a zaměření, na které autor v úvodu upozorňuje: obecné informace jsou omezeny na nezbytné minimum, základ tvoří popis jednotlivých lokalit z pohledu ornitologa. Knize nelze prakticky nic vytknout – je to také zásluha místních spolupracovníků, kteří autorovi kontrolovali závěrečnou verzi textu, a řady dalších, kteří přispěli dílčími informacemi.